

CLASIFICAREA SINTACTICĂ A CONSTRUCȚIILOR PLEONASTICE

CZU: 81'373.612.4:81'367

DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.22.3-66.10>Doctorandă **Liudmila PARAHONCO**E-mail: parakhonko91@mail.ruORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7010-3107>

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

SYNTACTIC CLASSIFICATION OF PLEONASTIC STRUCTURES

Summary. The purpose of the article is to study the structural (syntactic) aspect of pleonastic formations, build a structural concept and thereby prove their semantic significance, as well as informative interpretation. The object of analysis is pleonastic expressions and their pragmatic functions based on the material of publicist and artistic discourses. The subject of analysis is the comparison of the transaction (transmission) of the author's and the "communicative isolation" of the meaningful lexical unit – pleonasm. The result of the study is the recognition of the normality of the use of this phenomenon, but subject to certain conditions: only models with homogeneous components with the meaning of a person, phenomenon, quality, state, basically, complement, clarify the conceptual content of the expression.

The semantics of the object or subject is redundant in models with predicative units. These constructions are usually found in colloquial and publicistic styles, which does not allow them to be attributed to the norm of the modern Russian literary language. Structural models with a subordinate relationship with the meaning of an object, attribute, action (agreement) are also considered superfluous.

Keywords: pleonasm, structural (syntactic) aspect, structural concept, publicistic and artistic discourses, pragmatics.

Rezumat. Scopul lucrării este de a studia formațiunile pleonastice din punct de vedere gramatical, de a elabora un concept structural și, drept consecință, de a releva semnificația lor în diverse contexte lingvistice. Obiectul analizei îl constituie expresiile pleonastice și funcțiile lor pragmatice în discursurile publicistice și artistice. Subiectul studiului rezidă în analiza comparativă între „tranzacția intenției” autorului și „izolarea comunicativă” a pleonasmului. Rezultatul studiului este recunoașterea caracterului normal al fenomenului lingvistic dat, însă cu anumite condiții: doar al modelelor cu componente omogene, desemnând persoane, fenomene, calități, stări, care, practic, completează și precizează conținutul conceptual al expresiei.

În modelele cu unități predicative, semantica obiectului sau a subiectului este redundantă. Aceste construcții se regăsesc, de obicei, în stilurile colocvial și jurnalistic, ceea ce le plasează în afara normei literare a limbii ruse contemporane. Modelele structurale cu raport de subordonare desemnând obiecte și acțiuni sunt, de asemenea, considerate superflue.

Cuvinte-cheie: pleonasm, aspect structural (sintactic), concept structural, discursuri jurnalistice și artistice, pragmatică.

INTRODUCERE

În limbile moderne, inclusiv în română și rusă, pleonasmul este considerat una dintre cele mai uzuale erori de exprimare, ce se caracterizează prin ambiguitatea interpretării, dar și o figură de stil. Actualitatea studiului este impusă de necesitatea cercetării pleonasmelor din punctul de vedere al teoriei psiholingvistice, precum și de nevoia de a determina specificul funcționării acestora în limbajul uman.

Scopul lucrării este de a studia formațiunile pleonastice din punct de vedere gramatical, de a elabora un concept structural și, drept consecință, de a releva semnificația lor în diverse contexte lingvistice. Trebuie adăugat că, întrucât „pleonasmul este un tip de redundanță, constând în reduplicarea, intenționată sau ne-

intenționată, totală sau parțială a componentelor unui enunț prin unități lexicale care nu fac parte din aceeași familie de cuvinte (*autobiografie proprie, a se întoarce înapoi*) sau prin forme gramaticale (*trandafir alb*), iar, în anumite contexte, prin absența unei conotații stilistice a unuia dintre componentele enunțului (bunăoară, *Primele mesaje au parvenit deja la aproximativ o oră de la înregistrare*) [1, p. 158], acest fenomen lingvistic joacă un rol important în discursul publicistic.

Limbajul mass-mediei (tradițional sau digital, cum ar fi presa scrisă, televiziunea, radioul, publicațiile online), la care se alătură și cel al rețelelor de socializare, este conceput pentru a îndeplini o funcție sugestivă (sugestie mentală; solicitare latentă codificată). Astfel, repetiția efectuată prin intermediul ex-

presiilor pleonastice transmite convingerea, realizarea ireproșabilă, impuse de către emițător. Prevalarea pleonasmului în cadrul actelor de vorbire (aspect ce își găsește reflectarea și în publicistică) implică o dată în plus necesitatea studierii fenomenului dat. Pe de altă parte, trebuie relevat faptul că ambiguitatea semantică determinată de reduplicarea semnificatului pleonasmului implică suspiciuni privind deficitul de cultură lingvistică a vorbitorului care face uz de astfel de fenomene lingvistice.

Marele Dicționar explicativ al limbii ruse (autor S.A. Kuznețov) definește pleonasmul drept o „redundanță verbală”, relevând, prin urmare, aspectul negativ al acestuia [2, p. 841]. De asemenea, se scoate în evidență și faptul că pleonasmul reprezintă o repetare justificată a unităților de limbaj, fiind o figură de stil ce conferă expresivitate artistică (*sânge purpuriu, întuneric beznă, lună solitară, cer îndepărtat* etc.). Tautologia însă este o repetare inutilă în vorbire, adică, eronată, greșită [3, p. 307].

Astfel, pe baza materialului excerptat din mass-media ne propunem să demonstrăm oportunitatea utilizării pleonasmului ca mijloc stilistic pentru plasticitatea exprimării, actualizarea contextuală a sensului lexical, dar, mai ales, pentru potențarea conotațiilor aferente în vederea „persuadării”, iar, în consecință, ne propunem să relevăm noi semnificații ale pleonasmelor. La fel, vom identifica cazuri de utilizare inadecvată a fenomenului studiat, la limită cu incompetența lingvistică a vorbitorului, deoarece nu se respectă structura fluxului lingvistic [4, p. 93].

Descrierea structurii sintactice a unităților pleonastice ne va ajuta la identificarea particularităților structurale ale acestui tip de redundanță, a caracterului dialectic al structurii lui. Aceasta ne va permite să demonstrăm ipoteza că tautologia contribuie semnificativ la codificarea lingvistică – impune o ordine și unitate –, la respingerea a tot ceea ce este străin limbajului literar și la acceptarea a tot ceea ce îl îmbogățește [5, p. 9], este adânc implantată în sistemul glotic, în timp ce pleonasmul, deși e un fenomen destul de uzual, contrazice norma lingvistică.

Precizăm că pleonasmul a constituit subiectul cercetărilor lingviștilor din diferite țări, precum Iu.D. Apresian, A. Vejbițkaia, V. Zaibik, M.V. Nikitin, Iu.S. Stepanov, S. Levinson, P. Brown, G.N. Eichbaum, O.S. Ahmanova, A.P. Evghenieva, T.G. Krapotina ș. a. Atât în limba română, cât și în cea rusă, pleonasmul este un fenomen dinamic, deoarece există la toate nivelurile sistemului lingvistic: fonemic, morfemic, lexical și sintactic. Totuși, sunt identificate și diferențe: datorită paradigmei de caz specifice în limbile studiate, se diferențiază și manifestările unui astfel

de raport sintactic de subordonare precum recțiunea. De exemplu, cazul instrumental în rusă este exprimat prin cazul acuzativ în română (*По итогам 2010 года в США главным бестселлером продаж стала детективная трилогия Стига Ларссона «Миллениум»* [6], /*La sfârșitul anului 2010 în Statele Unite, trilogia polițistă „Mileniu” de Stieg Larsson a devenit principalul bestseller la vânzări*). În plus, în limba română are loc conversiunea la nivel lexico-gramatical, și anume trecerea unei părți de vorbire în alta. De exemplu, adverbul *mai și* într-un anumit context poate îndeplini funcția conjuncției. În limba rusă modernă nu constatăm acest lucru.

PLEONASMUL CA DOMENIU DE INTERES AL LINGVIȘTILOR ROMÂNI

Trebuie menționat că pleonasmul a constituit subiectul cercetărilor unui șir de importanți lingviști români: Th. Hristea, I.-Șt. Rădulescu, Al. Graur, V. Guțu Romalo, M. Avram, I. Condrea, Gh. Popa, R. Bogdan, V. Marin, E. Grosu, I. Melniciuc, D.N. Uritescu ș. a. Ei interpretează pleonasmul ca „exces verbal”, în care unul dintre cele două lexeme redă informații redundante: „Folosirea mai multor elemente de expresie decât ar fi strict necesar pentru redarea unui anumit conținut, alăturarea unor elemente care au înțeles identic ori asemănător sau dintre care unul se cuprinde în altul” [7, p. 97]. De exemplu: „Importanța lui Beethoven în muzică este semnificativă și din perspectiva transformării rolului compozitorului în societate” [7, p. 97]. Prin această interpretare, ca expresii pleonastice funcționează substantivul abstract „importanța” și atribute, căci componenta de relevanță este deja parte integrantă a semanticii cuvântului. Lingvista Eugenia Dodon susține că structurile pleonastice de mai sus reprezintă o eroare logică care se referă la uz. Și acesta a fost motivul revizuirii editoriale într-unul dintre articolele sale – *Pleonasmul și tautologia – manifestări ale redundanței lingvistice: „Importanța (ori semnificația) lui Beethoven în muzică e relevantă”* [7, p. 97].

Drept argument, E. Dodon vine cu următoarele exemple, demonstrând frecvența de utilizare a fenomenului studiat: 1) „Pe parcursul anului 1992, Patricia Kaas se retrage din lumina reflectoarelor, preferând să petreacă **o perioadă de timp** alături de familia sa. Era suficient numai un lexem (o perioadă sau un timp)”. 2) „După ce s-a terminat turneul, Brian May s-a întors înapoi la studio...” [7, p. 98]. „E necesar a exclude adverbul *înapoi*, fiindcă verbul reflexiv *a se întoarce* semnifică a veni înapoi. Drept argument e enunțul în care verbul acesta e întrebuițat corect: „În 1508, Leonardo da Vinci s-a întors în Milano...” [7, p. 98].

În baza materialului propus este clar că Eugenia Dodon consideră astfel de similitudini o greșeală. Dar ne vom permite s-o contestăm. Binomul „o **perioadă de timp**”, și echivalentul lui rusesc «период времени» este de fapt pleonastic. Aceasta reiese din definiția cuvântului „perioadă” în celebrul dicționar al limbii ruse al lui D.N. Ușakov: „1. Un interval de timp în care se termină un anumit proces iterativ (științific)”. „2. Un interval de timp opus altora, un anumit interval, în care ceva avea loc, s-a întâmplat” [8, pp. 228-229].

Totuși, exemplul dat ne convinge că aici ar fi mai corect raportarea lui la polisemie, deoarece vorbim de distribuție, care, conform clasificărilor existente, este privativă (hiponimie intra-cuvânt): „perioada = timp = hiperonim sau perioada = interval, răstimp = hiponim (numele speciei) care clarifică semantica acestui lexem”. Astfel, această îmbinare de cuvinte se referă la pleonasm aparente. Eugeniu Coșeriu afirma în acest sens că formațiunile pleonastice sunt un fenomen de vorbire și de gândire, produs al unei funcții lingvo-creative: „Se știe doar că limba, care «există numai în vorbire, ca dimensiune a vorbirii», este totdeauna «un sistem deschis spre viitor, un sistem de posibilități, în parte realizate»” [8, p. 139]. De aceea „Limba română, de exemplu, «este nu doar ce s-a spus până acum, ci tot ce s-a spus în egală măsură cu ce se poate spune de acum încolo»” [10, p. 3].

Rezultă că pleonasmul trebuie analizat sub două aspecte: 1) nerespectare a normelor limbajului literar, 2) oportunitatea aplicării lui, i.e. este necesar să fie considerat contextul și structura limbajului, deoarece pleonasmul este destul de frecvent și aparține concommitent sistemului limbajului și vorbirii. Astfel, lingvistul Gheorghe Popa distinge trei tipuri de pleonasm: pleonasm lexicale (formate din cuvinte care exprimă un anumit sens, de exemplu, copârtaș), pleonasm gramaticale (formate din cuvinte care au valori gramaticale, altfel spus, sunt împărțite în morfologice și sintactice), pleonasm lexico-gramaticale, care, rămânând părți de vorbire, îndeplinesc o funcție sintactică diferită, sunt membri nemorfologizați ai propoziției. Acest lucru se aplică conjuncțiilor (dar însă) și adverbilor (mai și) [10, pp. 9-10].

STUDIAREA PLEONASMELOR ÎN LIMBA ROMÂNĂ – UNUL DINTRE PUNCTELE DE REFERINȚĂ ALE STUDIERII PLEONASMELOR ÎN LIMBA RUSĂ

Luând în considerare similitudinile dintre dezvoltarea pleonasmelor în limbile română și rusă, ne vom baza pe conceptul lui Gheorghe Popa pentru a analiza

și descrie expresia pleonastică în limba rusă sub aspect structural.

Este important de menționat că în lingvistica rusă debutul studiului structurii propoziției este asociat, în primul rând, cu numele cercetătoarei N.Iu. Șvedova, care înțelege prin *schemă structurală* „un model de construcție minimă, care, conținând materialul lexical necesar, comunică despre un fapt real”, folosind în acest model sintactic „forme gramaticale ale cuvintelor ce constituie nucleul predicativ al unei propoziții sau al unei sintagme” [11, p. 62], numite subiect gramatical și predicat gramatical.

În mod corespunzător, vom folosi la fel ca și N.Iu. Șvedova, simbolurile latinești pentru a marca componentele schemei structurale, indicând părțile de vorbire și formele lor gramaticale. De exemplu, schemei N1 - Vf (substantiv la cazul nominativ + forma gramaticală a verbului impusa de acord), îi corespund următoarele propoziții: „Отец работает; Дети учатся (Тatăl lucrează; Copiii învață)”. De aici rezultă că fiecare schemă structurală are propria semnificație – „semnificația schemei”, care se constituie sub influența următorilor factori: 1) sensul gramatical al componentelor sale în funcție de raporturile *stabilite între ele* (dacă schema conține doar o componentă, atunci sensul gramatical al componentei schemei); 2) caracteristicile lexico-semantice ale cuvintelor specifice schemei date, ce reprezintă elementele componente ale propozițiilor [12, p. 270].

Pentru explicarea specificului sintactic al expresiilor pleonastice, oferim următoarele precizări:

Vf — forma conjugată a verbului (lat. *verbum finitum*); Vf3sg. — verbul conjugat la persoana a 3-a singular (lat. *singularis*); Vf3pl. — verbul conjugat la persoana a 3-a plural (lat. *pluralis*); Inf — infinitiv; N — substantiv (lat. *nomen* — nume, denumire); Adj — adjectiv (lat. *adjectivum*); Pron — pronume (lat. *pronomina*); Adv — adverb (lat. *adverbium*); Adv-o — adverb predicativ cu -o; Praed — predicat (lat. *praedicatum*); Part — participiu (lat. *participium*); Praedpart — predicat participial; interj — interjecție (lat. *interjectio*); neg — negație (lat. *negatio*); cop — copula (lat. *copula*); quant — valoare cantitativă (lat. *quantitas* – cantitate). Cu simbolul N, numerele de la 1 la 6 indică, respectiv, cazuri: 1 — nominativ, 2 — genitiv, 3 — dativ, 4 — acuzativ, 5 — instrumental (răspunde la întrebările „cu cine/ce?”), 6 — prepozitiv; cu simbolul N, numărul 2 urmat de puncte de suspensie (N2...) înseamnă: un substantiv la unul dintre cazurile oblice [11, p. 93].

În continuare, propunem o analiză a pleonasmului din punctul de vedere al nivelului sintactic al limbii:

I. Modele cu unități predicative având valoare de subiect sau obiect, care realizează acțiunea. Raport de coordonare (relația sintactică dintre subiect și predicat) [13, p. 117]: substantiv la cazul nominativ și forma gramaticală a verbului (N1 + Vf), a cărui semnificație se cuprinde în sensul obiectului sau al subiectului: „А когда с месяц назад освободилась вакансия главного тренера московского «Спартака», это вызвало волну слухов (Și când **s-a eliberat un post vacant** de antrenor principal al echipei «Spartak» Moscova, acum aproximativ o lună, acest fapt a determinat o sumedenie de zvonuri)” [14]. (Post vacant – un post liber în cadrul unei instituții. A apărut un post vacant în cadrul instituției. A ocupa un post vacant. Sau un loc liber pentru un student în cadrul instituției de învățământ [15, p. 219]);

II. Modele ce conțin componente omogene semnificând persoane, fenomene, calități, stări:

1) două verbe legate prin conjuncția „și”, apropiate ca sens: joncțiunea infinitivelor (Vinf + Vinf): „В советской популярной истории о жизни Ломоносова часто смаковалась проблема учебы крестьянского сына в школе, предназначенной для дворянских недорослей, где ему пришлось врать и лгать, выдавать себя за дворянского сына [16, p. 13] (În istoria sovietică s-a vehiculat în mod ostentativ povestea despre un fapt din viața lui Lomonosov, fiu de țăran, care a avut șansa de a studia la o școală pentru nobilime, unde trebuia să **trișeze și sa mintă** pretinzând a fi fiu nobil)”. (A *trișa* înseamnă a minți, a spune o minciună [17, p. 106]); o combinație de forme gramaticale (Vf + Vf): (El) „(Он) Хитрил, юлил, время тянул, а после – первым меч поднял (**Umbla cu viclenii, recurgea la șiretlicuri**, trăgea de timp, iar după aceea a fost primul care a ridicat sabia)”) [18, p. 45]. (A *recurge la șiretlicuri* „a umbla cu viclenii, a face pe deșteptul”. *Nu face pe deșteptul, spune adevărul* [17, p. 911]);

2) două substantive legate prin conjuncția „și” (N + *conjunctio* și + N), ale căror sensuri sinonimizează: „Он жертва этого времени, которое воспитало в авторе «Архипелага» не только твердость и мужество, но и необычайную **настойчивость и упорство**” (El este victima acestei perioade de timp, care a cultivat în autorul «Arhipelagului» nu numai fermitate și curaj, ci **perseverență și tenacitate** extraordinară) [19, p. 247]. (*Perseverent – tenace*, ferm în realizare a ceva [17, p. 392]);

3) două substantive juxtapuse ale căror sensuri se suprapun parțial (N + N): „Все девушки были необыкновенно хороши, и у каждой – блеск, грация, **обаяние, очарование!** (Toate fetele erau extraordinar de bune și fiecare dintre ele avea splen-

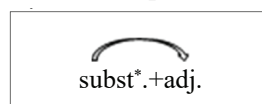
doare, grație, **fascinație, farmec!**)” [20]. (Fascinație „farmec, forță cuceritoare, de atracție” [21, p. 611]);

4) două adjective calitative ce sinonimizează, legate prin conjuncția „și” (**Adj1 + Adj1**): «Мой **ласковый и нежный** зверь» – советский художественный фильм, снятый в 1978 году Эмилем Лотяну по мотивам повести А. П. Чехова «Драма на охоте» (***Gingașa și tandra mea* fiară** este un film de ficțiune sovietic filmat în 1978 de Emil Loteanu, bazat pe nuvela lui A.P. Cehov *O dramă la vânătoare*) [22]. (Tandru „plin de gingășie, care manifestă afecțiune față de cineva, în comparație cu altcineva” [2, p. 622]);

5) un adjectiv calitativ și un adjectiv relativ juxtapuse (**Adj1 + Adj1**), **având** un sem comun, ceea ce face ca unul dintre ele să fie redundant din punct de vedere semantic în acest context: „**Частные индивидуальные уроки** позволяют подготовиться к экзаменам, пополнить багаж знаний, восполнить пробелы, освежить память перед долгой поездкой за границу (**Lecțiile particulare individuale** vă permit să vă pregătiți pentru examene, să vă completați baza de cunoștințe, să umpleți golurile, să vă reîmprospătați memoria înainte de o călătorie lungă în străinătate)” [23]. (*Particular* „asociat cu proprietatea individuală, inițiativa, gospodărirea individuală și relațiile care decurg din acestea”. *Persoană particulară. Activitate particulară*) [24, p. 1240]).

III. Modele structurale în raport de subordonare ce semnifică obiecte, calități, acțiuni:

A) **Acord** (un tip de subordonare, în care cuvântul subordonat își uniformizează forma gramaticală în conformitate cu forma regentului: de ex., *cartea preferată, cartea mea, cartea citită*. În cadrul acordului, schimbarea formelor cuvântului regent condiționează în mod corespunzător modificarea formelor cuvântului subordonat: *carte preferată, cărți preferate*. Mijlocul de înregistrare a acordului este desinența cuvântului subordonat [25, p. 233], schemă:

[25, p. 240]:

1) o **îmbinare între un** substantiv și un adjectiv (N1 + Adj1), în care adjectivul este lipsit de atribuție semantică: „Музыкальная филармония Государственного бюджетного образовательного учреждения дополнительного образования города Москвы «Детская школа искусств № 14» возникла по просьбе учащихся и их родителей и по инициативе директора школы Орловой Екатерины Викторовны (**Filarmonica** muzicală a Instituției de Stat de învățământ bugetar suplimentar din Moscova «Școala de artă pentru copii nr. 14» s-a

format la cererea elevilor și a părinților acestora și la inițiativa directorului școlii, Ecaterina Victorovna Orlova” [26]. (Filarmonică este o societate muzicală, o instituție al cărei scop este organizarea concertelor și promovarea artei muzicale [24, p. 1079]);

B) Recțiune (un tip de subordonare, în care regentul impune o anumită formă de caz subordonatului) [25, p. 233], schemă:

[22, p. 240]:

1) forma gramaticală a verbului și un substantiv la cazul **acuzativ** cu prepoziția „de” (Vf + N2), unde sensul substantivului se conține în semnificația verbului: „В Санкт-Петербурге пресечена деятельность сети фиктивных медицинских центров, сотрудники которых лечили доверчивых стариков **от** несуществующих **болезней** (La Sankt Petersburg au fost oprite activitățile unei rețele de centre medicale fictive, ai căror angajați **tratau** bătrâni creduli **de boli** inexistente)” [27]. (A *trata* înseamnă „a aplica mijloace medicale pentru a restabili sănătatea, a lua măsuri pentru stoparea bolii” [17, p. 325]). Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că substantivul „boală” este un hiperonim, prin urmare, se creează o redundanță falsă, sugerând o variabilitate a semnificațiilor;

2) forma gramaticală a verbului și un substantiv la cazul **acuzativ** (Vf + N4), unde verbul nu are nevoie de precizări suplimentare: „Они были вынуждены **эмигрировать в другие страны** (Au fost nevoiți **să emigreze în alte țări**)” [28]. (Emigrarea este o strămutare forțată sau voluntară din patria cuiva în altă țară dintr-un motiv sau altul (politic, economic etc.) [21, p. 420]);

3) forma gramaticală a verbului și un substantiv la cazul Acuzativ **prepozițional** (Vf + N6): „Чувствую, как он беспомощно барахтается в воде (**Îl simt bălăcindu-se neputincios în apă**)” [29, p. 31]. (A *se bălăci* „a face mișcări haotice în apă” [17, p. 42]);

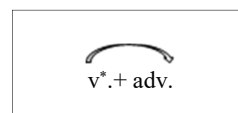
4. a) un substantiv la cazul Acuzativ și un substantiv la cazul Acuzativ ((N1 + N2), lipsit de atribuție semantică: „Новое меню **блюдов** составим до конца дня (Vom alcătui **meniul** nou **de bucate** înainte de sfârșitul zilei) [30]. (*Meniu* „listă de bucate, adică feluri de mâncare” [15, p. 183]);

4. b) un substantiv la cazul Acuzativ (**instrumental**) și un alt substantiv la cazul Acuzativ (N5 + N2), care și-a pierdut semnificația semantică: „По итогам 2010 года в США главным **бестселлером продаж** стала детективная трилогия Стига Ларссона «Миллениум»

(La sfârșitul anului 2010, **în Statele Unite, trilogia** polițistă «Mileniu de Stieg Larsson» a devenit principalul **bestseller la vânzări**)” [6]. (*Bestseller* este o lucrare literară care deține recordul la vânzare [31]);

5) expresii pleonastice stabile formate după modelul „Vf + N5 (pronume posesiv 5)”, care indică obiectul acțiunii și funcționează ca mijloc expresiv, îndeplinind sarcina de potențare expresiv-emoțională: *услышать собственными ушами, увидеть собственными глазами* (a *auzi cu propriile urechi, a vedea cu proprii ochi*)

C) Aderare (un tip de subordonare, în care cuvântul subordonat e neflexibil și se leagă de cuvântul regent numai prin sens și intonație [25, p. 234], schemă:

[25, p. 240]:

1) forma gramaticală a verbului și un adverb (Vf + Adv); una dintre componentele expresiei este redundantă: „Народный сход села Львовское **наглядно демонстрирует** результат многолетнего ияростного одиночества людей, которые давным-давно запутались в хитросплетениях законодательной логики и отлично понимают свою ослепительную трудовую ненужность (Sfatul oamenilor din satul Lvovskoe **demonstrează în mod convingător** rezultatul unei îndelungi singurătăți furioase a unor oameni care de mult s-au încurcat în complexitatea logicii legislative și sunt conștienți de inutilitatea lor)” [32]. (A *demonstra* „a arăta în mod convingător; în general, a descoperi, a ilustra limpede ceva” [17, p. 163]).

Este necesar să subliniem că am revizuit această clasificare și, spre deosebire de autorul ei, Kovaleva T.A. [1, pp. 71-76], nu am introdus expresii lingvistice cu verbe copulative (de exemplu, *continuuă să introducă, continuuă să rămână, continuuă să facă o tranziție* etc.), întrucât ele necesită clarificări și, prin urmare, nu sunt redundante, nu sunt considerate un exemplu de pleonasm.

Deoarece pleonasmul răspunde scopului comunicativ al vorbitorului, care constă în dorința emițătorului actului de limbaj de a accentua sensul, de a atribui limbajului mai multă expresivitate, eventual prin economisirea mijloacelor de limbă [33, pp. 23-24], această redundanță desemantizată poate fi considerată ca un concept care apare sub forma unei imagini specifice primare. Apoi, în procesul activității cognitive și comunicative a unei persoane, imaginea capătă treptat în mintea sa semnificații conceptuale noi, ceea ce lărgiște conceptul, completându-i conținutul [34, p. 71]. Întrucât conceptul nu este o mulțime de idei oarecare, lipsit de semnificații și sensuri, ci o structură logică,

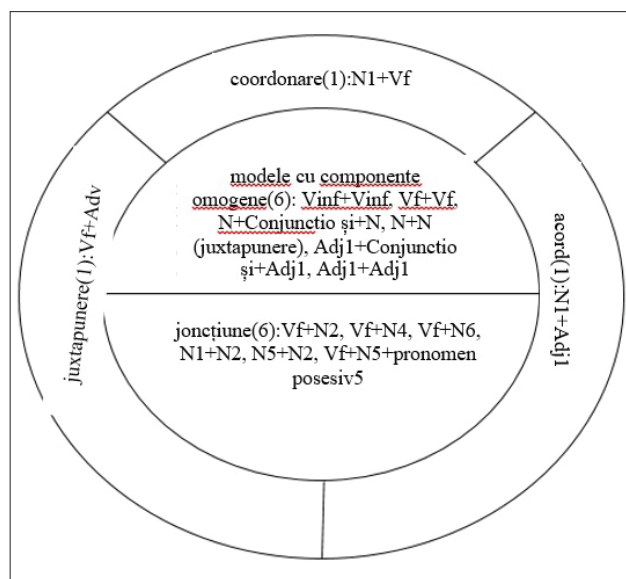

Figura 1. Conceptul structural de „pleonasm”.

Notă. **Nucleu:** modele cu componente omogene având semnificația de persoană, fenomen, calitate, stare (6) și recțiune (6 modele); **periferie adiacentă:** coordonare (1 model), acord (1 model) și juxtapunere (1 model).

prin urmare, este posibil să-î distingem o zonă centrală și una periferică în cadrul lui. În accepțiunea lui L.G. Babenko, „conceptele constau dintr-un șir de componente și reprezintă un câmp cognitiv, idei, asociații, care au un nucleu și o periferie”, iar nucleul conceptului, potrivit cercetătorului, îl constituie cunoștințele universale [35, p. 81; 36, p. 106]. V.A. Maslova completează cele spuse cu următoarea afirmație: structura conceptului poate fi reprezentată sub forma unui cerc, în centrul căruia se află conceptul principal (nucleul conceptului), iar la periferie – tot ce a fost introdus de cultură, tradiții, experiența poporului și cea personală [37, p. 42].

Prin urmare, bazându-ne pe obiectivarea cognitivă a conceptului de „pleonasm”, formulăm un principiu structural-cognitiv, axându-ne pe analiza sintactică. Astfel, pe baza conceptelor de nucleu (nucleul include etimologia și sensul direct al unității lexicale) și periferii (sensurile abstracte ale cuvintelor alcătuiesc periferia conceptului, care este îndepărtată de nucleu), relevăm punctual structura pleonasmului, ținând cont de modelele de implementare, (figura 1), în timp ce cele mai frecvente realizări de pleonasm vor aparține nucleului. Cazuri rare de redundanță, din punct de vedere al sintaxei, vor aparține periferiei apropiate, iar cele mai rare dintre reprezentările acestora vor aparține periferiei mai îndepărtate.

În concluzie, relevăm că, în ceea ce privește uzul și ponderea semantică, pleonasmul cedează tautologiei, care este un fenomen lingvistic mult mai determinat

cultural și prioritar (datorită periferiei îndepărtate și de extremă) pentru un reprezentant al spațiului cultural național rus [38].

Mai mult, în modelele cu unități predicative, semantica obiectului sau a subiectului este redundantă. Construcțiile respective se găsesc, de obicei, în stilul colocvial și publicistic, ceea ce nu permite atribuirea lor normei limbii literare ruse moderne. Modelele cu componente omogene ce semnifică persoane, fenomene, calități, stări, practic completează și clarifică conținutul conceptual al expresiei. Modelele structurale cu un raport de subordonare ce semnifică obiecte, însușiri, acțiuni (acord) sunt considerate redundante.

La redundanță sau aderare, elementul component de bază nu redă sensul principal. Or, frecvența de utilizare a majorității modelelor structural-sintactice de pleonasm denotă un nivel scăzut de cultură lingvistică a vorbitorilor de limbă rusă. Soluția problemei date implică dezvoltarea culturii lingvistice și a competențelor metacognitive – conștientizarea propriei incompetențe, capacitatea de a acumula și de a menține cunoștințele la nivelul corespunzător.

BIBLIOGRAFIE

1. Kovaleva T.A. Pleonazm v russkom yazyke XXI veka: semanticheskiy aspekt: semanticheskiy aspekt, în: Vestnik NNGU. Filologiya, Nijni Novgorod: Izd. HHY, 2017, nr. 4, pp. 158-163.
2. Kuznecov S.A. Bol'shoy tolkovyy slovar' russkogo yazyka. Sankt Petersburg: Norint, 2000. 1536 p.
3. Pimenova M.V. Krasotoyu ukrasi: vyrazhenie esteticheskoy otsenki v drevnerusskom tekste. Sankt Petersburg: Filologicheskyy fakul'tet SPbGU; Vladimir: BFIY, 2007. 415 p.
4. Benveniste E. Obshhaja lingvistika/editat de Iu.S. Stepanova. M.: Progress, 1974. 448 p.
5. Beloshapkova V.A., Bryzgunova E.A., Zemskaia E.A., Miloslavskii I.G. et al. Sovremennyy russkiy yazyk/editat de V.A. Beloşapkova. M.: Vysshaja shkola, 1989. 800 p.
6. Abdullina L. Bestsellerom goda stala detektivnaya trilogiya „Millenium”, în: TI, 2011.01.13. [online] <https://www.tatar-inform.ru/news/bestsellerom-goda-stala-detektivnaya-trilogiya-millenium> (consultat: 15.05.2019).
7. Dodon E. Pleonasmul și tautologia – manifestări ale redundanței lingvistice, în: Limba Română. Chișinău, 2019, nr. 4, anul XXIX, pp. 340-352.
8. Tolkovyy slovar' russkogo yazyka: în 4 v./editat de D.N. Uşacov. M.: Sov. entsikl.: OGIZ, 1939. v. 3, 1424 stb.
9. Eugeniu Coșeriu: vocația universalității, în: Gh. Popa (ed.). Chișinău: Știința, 2021, pp. 138-185.
10. Popa G. Dicționar de pleonasm/G. Popa, L. Popa. Chișinău: ÎEP Știința, 2010. 304 p.
11. Grammatika sovremennogo russkogo literaturnogo yazyka/otvet. red. N.Iu. Şvedova. 2-e izd. Moskva: Nauka, 1980, v. 2, 717 p.

12. Sorokovih A.S. Iz istorii izucheniya strukturnoy skhemy prostogo predlozheniya v otechestvennoy lingvistike, in: *Teoriya i praktika obshchestvennogo razvitiya*. Krasnodar: Izdatel'skiy dom KhORS, 2012, pp. 269-272.
13. Cikina L.K., Şigurov V.V. *Prislovnye i predlozhencheskie svyazi v russkom sintaksise*. Uchebnoe posobie. Moscova: Flint, 2009. 192 p.
14. Mejenskii R. Glavnyy trener sbornoy Ukrainy Oleg Blokhin: Teper' Rossiya budet bolet' za nas!, in: *Komsomol'skaya pravda*, 2006.06.07.
15. Tolkovyy slovar' russkogo yazyka: in 4 v./editat de D.N. Uşacov. M.: Sov. entsikl.: OGIZ, 1935, v. 1, 1562 stb.
16. Butorina T.S. M.V. Lomonosov – entsiklopedist, in: *Materialy Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii, posvyashchennoy 300-letiyu so dnya rozhdeniya M. V. Lomonosova*. Arhanghelsk: KIIPA, 2011, pp. 12-16.
17. Ojegov S.I. Tolkovyy slovar' russkogo yazyka / editat de N.Iu. Şvedova. 23-e izd. ispr. Moscova: Russkiy yazyk, 1990. 917 p.
18. Melnikov R.V. Dozor: Erdeyskiy pokhod. Sankt Petersburg: Lenizdat; «Leningrad», 2007. 46 p.
19. Medvedev R. O tret'em tome «Arkhipelaga». Kniga, obmanuvshaya mir: sb. kritich. statey i materialov ob «Arkhipelage GULAG» A.I. Solzhenitsyna/editat de V.V. Esipov. M.: Letniy sad, 2018. 520 p.
20. Sergheeva A. Filaret narushil post: na furshte u Yanukovicha on el myaso i pil kon'yak, in: *Segodnya*, 2010.02.26. [online] <https://ukraine.segodnya.ua/ukraine/filaret-vypil-v-pocht-a-akhmetov-rackkazal-o-pobede-idealov-majdana-189682.html> (consultat: 15.09.2020).
21. Tolkovyy slovar' russkogo yazyka: in 4 v./editat de D.N. Uşacov. M.: Sov. entsikl.: OGIZ, 1938, v. 2, 1440 stb.
22. Gribenko L. 6 noyabrya sozdatelyu kul'tovykh kartin «Tabor ukhodit v nebo» i «Moy laskovyy i nezhnny zver'» ispolnilos' by 75 let, in: *Bul'var Gordona*, nr. 44 (340) 2011, noyabr'. [online] http://bulvar.com.ua/gazeta/archive/s44_64991/7140.html (consultat: 15.11.2020).
23. Chastnye individual'nye uroki, in: *Profi* 2021.05.15. [online] <https://profi.ru/repetitor/english/> (consultat: 07.07.2021).
24. Tolkovyy slovar' russkogo yazyka: in 4 v. / editat de D.N. Uşacov. M.: Sov. entsikl.: OGIZ, 1940. v. 4, 1502 stb.
25. *Sovremennyy russkiy yazyk. Teoriya. Analiz yazykovykh edinits: uchebnyk dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy. V 2 ch. Morfologiya. Sintaksis / V.V. Babaiţeva, N.A. Nikolina, L.D. Cesnokova et ali.; editat de E.I. Dibrova. 3-e izd., ster.* Moscova: Izdatel'skiy tsentr «Akademiya», 2008, ch. 2, 624 p.
26. *Muzykal'naya filarmoniya DShI № 14/ GBUDO g. Moskvy «DShI № 14»*. [online] <https://14.arts.mos.ru/activity/performances/kontserty-organizuemye-shkoloy/muzykalnaya-filarmoniya-dshi-14/> (consultat: 15.06.2020).
27. V Peterburge pyat' meditsinskikh tsentrov lechili nesushchestvuyushchie bolezni, in: *IA EADaily* 2019.09.25. [online] <https://easily.com/ru/news/2019/09/25/v-peterburge-pyat-medicinskih-centrov-lechili-nesushchestvuyushchie-bolezni> (consultat: 20.02.2021).
28. Greshnov A. Dve treti vypusknikov afganskikh shkol ne nakhodyat mesta na rynke truda, in: *RIA Novosti*, 2007.06.08. [online] <https://ria.ru/20070608/66887590.htm> (consultat: 15.05.2020).
29. Novikov-Priboi A.S. *Sobranie sochineniy v 5 tomakh*. Moscova: Pravda, 1963, v. I, pp. 17-56.
30. Sergheeva O. Vse devushki byli neobyknovenno khoroshi, i u kazhdoy – blesk, gratsiya, obayanie, ocharovanie!, in: *Vechernyaya Moskva* 2012.04.10. [online] <https://vm.ru/disabled/424038-vse-devushki-byli-neobyknovenno-horoshi-i-u-kazhdoj-blesk-graciya-obayanie-ocharovanie> (consultat: 15.09.2020).
31. Efremova T. F. *Novyy slovar' russkogo yazyka*. Tolkovo-slovoobrazovatel'nyy. M.: Russkiy yazyk, 2000. [online] <http://rus-yaz.niv.ru/doc/dictionary-efremova/index.htm> (consultat: 03.05.2020).
32. Andreeva O. Mnogie pravdy o kitayskikh ovoshchakh v Rossii... My zhe v Rossii zhivem... (okonchanie), in: «Russkiy reporter» 2014.05.29. [online] <https://yarodom.livejournal.com/2171166.html> (consultat: 15.05.2019).
33. Ruskowski M. Zastosowanie kryterium funkcjonalnego w normatywnym wartościowaniu pleonazmów i tautologii. Warszawa: Poradnik Językowy, 1995, nr. 9-10, pp. 22-28.
34. Popova Z.D., Sternin I.A. *Ocherki po kognitivnoy lingvistike*. Voronej: Voronezhskiy un-t, 2002. 191 p.
35. Babenko L.G. *Lingvisticheskiy analiz khudozhestvennogo teksta / L. G. Babenko, I. E. Vasiliev, Iu. V. Kazarin*. Ekaterinburg: YpFY, 2000. 533 p.
36. Babenko L.G. *Filologicheskij analiz teksta. Osnovy teorii, printsipy i aspekty analiza*. M.: Akademicheskij projekt; Ekaterinburg: Delovaya kniga, 2004. 464 p.
37. Maslova V. A. *Kognitivnaya lingvistika*. Minsk: TetraSistems, 2004. 256 p.
38. Parahonco L. Syntactic typology of tautological constructions, in: *Limbaj şî context*, 2019, 1(XI), pp. 15-29. [online] https://www.usarb.md/limbaj_context/volumes/v21/art/parahonco-ling.pdf (consultat: 14.08.2022).